

DALMATINSKI PAS

DALMATIAN

HRVATSKI KINOLOŠKI SAVEZ

CROATIAN KENNEL CLUB

DALMATINSKI PAS

Zemlja porijekla: HRVATSKA

Datum objave važećeg službenog standarda: 13.10.2010.

UPOTREBA:

Lovački pas, pas za pratnju, obiteljski pas, kao i pas prikladan za različite namjene.

FCI Klasifikacija:

Skupina 6 - GONIČI, KRVOSLJEDNICI I SRODNE PASMINE

Sekcija 3 Srodne pasmine / bez radnog ispita

KRATKI POVIJESNI PREGLED:

Porijeklo dalmatinskog psa zasnovano je na slikama i zapisima iz crkvenih kronika 16. – 18. stoljeća.

Prikazi dalmatinskog psa pronađeni su na oltarnoj slici «Majka Božja s Isusom i anđelima» u crkvi Gospa od Anđela u mjestu Veli Lošinj, otok Lošinj, Hrvatska koja potječe iz 1600.-1630., te freske iz Zaostroga, Dalmacija, Hrvatska.

Iz toga proizlazi da je porijeklo dalmatinskog psa u istočnom dijelu sredozemlja naročito u povijesnoj provinciji Dalmacije.

Prvi opisi dalmatinskog psa pronađeni su u Đakovačkoj biskupiji Đakovo, Hrvatska u zapisu biskupa Petra Bakića iz 1719., te zapisu Andreasa Kecskemetya iz 1737. gdje je pas nazvan latinskim imenom «Canis Dalmaticus» te navedenom visinom od 4-5 «Spithamusa». Thomas Pennant u svom djelu «Synopsis of Quadrupeds» iz 1771. opisao je ovu pasminu kao samostalnu i nazvao ju «Dalmatian», te naveo da joj je domovina Dalmacija.

Thomas Bewick 1790. naziva ovu pasminu «The Dalmatian or Coach Dog». Prvi (neslužbeni) standard sastavio je englez, Vero Shaw 1882. koji je osnivanjem «Dalmatian Club» u Engleskoj 1890. pretočen u prvi standard.

FCI objavljuje prvi standard za dalmatinskog psa 07.04.1955. pod nazivom «Dalmatiner Jagdhund» - Dalmatinski gonič.

OPĆI IZGLED:

Glava mezocefalna, prizmatičnog oblika, sa visećim uškama. Tijelo pravokutnog oblika, snažno, mišićavo sa karakteristiknom markantnom točkastom obojenošću. Gibanje mora biti elegantno. Razlika u spolovima mora biti izražena.

VAŽNE PROPORCIJE:

Dužina tijela: Visina grebena = 10 : 9

Visina lakta 50 % visina grebena

Visina skočnog zgloba je 20 - 25 % visine grebena

Duljina glave oko 40 % visine grebena

Duljina lubanje : duljina gubice = 1 : 1

PONAŠANJE / TEMPERAMENT (NARAV):

Mirne je ćudi, prijateljski raspoložen, nije plah niti suzdržan, bez ikakve nervoze ili agresivnosti. Po naravi dalmatinski psi su vrlo živahni, blagi, vjerni, samostalni i vrlo lako odgojivi. Izrazito voli vodu i kretanje u prirodi. Ima izražen nagon gonića.

GLAVA:

Glava mora biti u skladu i u proporciji sa tijelom psa.

U lubanjskom dijelu ne smije biti preširoka.

Dužina od okcipitalne kosti do stopa i od stopa do njuške (vrha nosa) u odnosu 1:1 ili je gubica nešto kraća. Linije lubanje i gubice su blago divergente. Źvaćni mišići i jagodićni lukovi ne smiju biti previše izraženi. Koža na cijeloj glavi je bez nabora.

LUBANJSKI DIO:

Lubanja: ravna (plosnata) sa blagim postranićnim zaobljenjem. Najšira je između ušiju, a na sljepooćnicama dobro zaobljena. Ćeona brazda je blago izrazena.

Stop: Umjerenog naglašen.

PREDIO LICA:

Njuška: je velika, sa široko otvorenim nosnicama, mora biti komplećno pigmentirana, a po boji u skladu sa obojenosti toćaka.

GUBICA:

Sa dobro razvijenim snaćnim vilicama, nosni hrbat ravan.

Usnice: su snaćne i prilićno priljubljene uz vilicu. Ne smiju biti opuštene ili "premesnate" bez izražnog usnog kuta. Poželjno je da su potpuno pigmentirane.

Vilice/Zubalo: škarastog zagrića, što znaći da gornjih 6 sjekutića tijesno prilijeću uz donjih 6 sjekutića. Sjekutići su okomito usaćeni u vilice. Poželjno je komplećno zubalo (42 zuba prema zubnoj formuli). Zubi su bijeli i pravilno rasporećeni. Kod starijih pasa tolerira se klješćast zagrić.

Oći: su ovalnog oblika i subfrontalnog poloćaja sa kutem od 10-15°. Oko je pigmentirano u skladu sa bojom toćaka. Oćni kapci dobro prilijeću i nisu opuštene. Rub oćnih kapaka pigmentiran u skladu sa bojom dlake.

Uši: visoko usaćene, nošene priljubljene uz vanjski dio glave. Po dućini doseću obićno do unutrašnjeg oćnog kuta ili stopa. Vrh uške mora biti blago zaobljen. Po obliku uške ćine jednakostranićan trokut. Fine su strukture i baršunaste na dodir. Vrlo je vaćna njihova obojenost, t.j. uši ne smiju biti potpuno crne ili smedje nego istoćkane crnom ili smedjom bojom na bijeloj podlozi u skladu s varijetetom boje.

VRAT:

Snaćan, dovoljno dug, bez viška koće. Prema glavi se vrat sućava.

TIJELO:

Pravokutno, odnos dužine tijela prema visini grebena je 10:9.

Greben: dobro izražen.

Leđa: snažna, ravna.

Slabine: kratke i mišićave.

Sapi: mišićave, padajuće do 30°.

Grudi: duboke i prostrane, ne preširoke ili bačvaste. Dubina grudiju je 45-50 % visine grebena. Visina lakta je 50 % visine grebena. Rebra dobro zasvođena.

Donja linija tijela i trbuh: Trbuh umjereno pribran, ali ne usukan.

REP:

Usađen u produžetku sapi. Dosiže do skočnog zgloba ili nešto niže, u korijenu vrlo snažan i prema vrhu se postepeno ravnomjerno sužuje, nije predebeo, već u proporciji sa tijelom. Nošen je "sabljasto". Točkavost po repu je poželjna.

UDOVI:**PREDNJI UDOVI (Prednje noge):**

Općenito: Ekstremiteti moraju biti proporcionalni sa tijelom, pravilnih kuteva.

Ramena: Rameni kut iznosi oko 115-120°.

Laktovi: Laktovi dobro priljubljeni uz tijelo.

Podlaktica: Kostí proporcionalno razvijene i snažne (oble), prednje noge u stavu ravne. Podlaktica okomita.

Došaplje: čvrsto i blago iskošeno, elastično.

Prednje šape: zatvorenih prstiju, tipična je tzv. mačja šapa. Mekuši su čvrsti i elastični. Nokti trebaju biti pigmentirani.

STRAŽNJI UDOVI (Stražnje noge):

Općenito: U proporciji sa tijelom. Vrlo snažnih i dobro razvijenih mišića. Stav stražnjih nogu je paralelan.

Bedro: mišićavo i snažno.

Koljeno: snažno i dobro oblikovano. Potkoljenica u nagibu na horizontalu pod kutem 40°.

Skočni zglob: snažan.

Stražnje došaplje: visina skočnog zgloba je oko 20-25 % visine grebena. Kut skočnog zgloba je oko 130°.

STRAŽNJE ŠAPE:

Zatvorenih prstiju, tipična je tzv. mačja šapa. Mekuši su čvrste i elastične. Nokti trebaju biti pigmentirani.

HOD / KRETANJE:

Skladno, elegantno i harmonično kretanje. Dug korak i kas, sa snažnim potiskom i iskorakom. Sprijeda gledano prednje i stražnje noge kreću se paralelno.

DLAČNI POKROV:

Dlaka: kratka, sjajna, gusta i tvrda po cijelom tijelu.

BOJA:

Osnovna boja psa je bijela sa crnim ili smeđim točkama po tijelu. Točke moraju biti što simetričnije raspoređene na tijelu, jasno oivičene bez postepenog prelaska u bijelu osnovnu boju, po veličini moraju biti što ujednačenije, promjera oko 2-3 cm. Kod smeđeg varijeteta točke su nešto manjeg promjera, obično oko 2 cm. Točke na glavi i udovima su proporcionalno manje od onih po tijelu. Poželjno je da se točke nalaze i na repu koje su također proporcionalno manje od točaka na tijelu. Sitnija špricanost po tijelu nije poželjna, i treba ju kažnjavati. Točke se međusobno ne smiju spajati i stvarati izvjesne veće mrlje. Mrlje i ploče su nepoželjne. Posebno treba paziti na "mramorastu" obojenost uški.

VELIČINA I TEŽINA:

<u>Visina grebena:</u>	Mužjaci	56 – 62 cm
	Ženke	54 – 60 cm

Psi savršenog tipa i uravnoteženosti ne trebaju biti kažnjeni ukoliko njihova visina grebena prelazi dozvoljenu granicu visine.

GREŠKE:

Svako odstupanje od naprijed navedenih točaka mora se smatrati greškom čije vrednovanje treba stajati u točnom omjeru prema stupnju odstupanja koje bi moglo imati utjecaj na zdravlje i dobrobit psa kao i sposobnost obavljanja radnji koje su tipične za pasminu.

DISKVALIFIKACIJSKE GREŠKE:

- Agresivni ili pretjerano plašljivi psi.
- Svaki pas koji pokazuje značajnu fizičku abnormalnost ili smetnje u ponašanju mora biti diskvalificiran.
- Konvergentne linije glave;
- Manjak više od 6 premolara, pri čemu se manjak M3 ne uzima kao greška;
- Entropija, ektropija, oko boje brezine kore, oči različitih boja (heterohromija), plave oči, djelomična plava obojenost šarenice;
- Totalna depigmentiranosti njuške;

- Zarolano nošenje repa;
- Monokl (ploča preko jednog ili oba oka) ili ploča bilo gdje drugdje na tijelu;
- Trobojnost (crne i smeđe točke), tigrasta obojenost točaka, točke boje limuna, narančaste točke, plave točke, dlaka bijele boje bez točaka;
- Oštrodlakost ili dugodlakost;
- Gluhoća;

N.B. Mužjaci moraju imati dva normalno razvijena testisa potpuno spuštenu u skrotum.

KOMENTAR STANDARDA

Dana 27. srpnja 2011. godine održan je sastanak vezan uz komentar važećeg standarda dalmatinskog psa od dana 30.05. 2011. godine. Prijedlog komentara standarda izradio je Boris Špoljarić. U izradi konačnog teksta komentara standarda sudjelovali su : Damir Skok, Mijo Fury, Zlatko Kraljić, Ivana Bakal, Zeljka Halper Dražić i Željko Radić.

KOMENTAR STANDARDA DALMATINSKOG PSA

Prije početka komentara standarda treba naglasiti da dalmatinski pas nije tipičan po tome što ima lijepu glavu, škarasto zubalo, pravokutno tijelo ili pravilan stav nogu, jer je to karakteristika gotovo svih pasmina. Dalmatinski pas potječe iz grupe goniča, točnije "grupe goniča s Ilirika" za koje vrijedi slijedeće:

Lakši "brakoidni tip" psa, glava mesocefalna, prizmatične forme, uske preklopljeno nošene, tijelo pravokutnog oblika s karakterističnom dlakom i obojenošću.

Kada se u premisi kaže da je dalmatinski pas brakoid onda to znači da je tijelo pravokutne forme čija je dužina veća od visine grebena za 8 - 10 %, s mesocefalnom glavom čiji je cefalni indeks oko 50. Cefalni indeks je broj koji se dobije kada širinu glave pomnoženu sa 100 podijelimo s dužinom glave (širina glave x 100 / dužina glave) s blago divergentnim linijama lubanje i gubice, naglašenim

stopom, okom ovalnog oblika subfrontalnog položaja, s "visoko" usađenim (u liniji vrh njuške i unutrašnjeg očnog kuta) preklopljeno nošenim uškama. Gibanje mora biti skladno i elegantno.

Opći dojam

Kod ocjenjivanja dalmatinskog psa vrlo je bitan opći dojam pod kojim se podrazumijeva skladnost linija tijela, zatim gibanje i sama "elegancija gibanja" koje je izrazito bitno, jer pas gonič, zbog zadaće koja mu je stoljećima namijenjena (gonjenje divljači) mora biti okretnog, skladnog, ali i snažnog te elegantnog gibanja, proporcije glave s tipičnim linijama i s pravilnom usađenošću uški, te pravilne odlakanosti i obojenosti sa što simetričnijom

točkavošću. Razlika u spolovima mora biti izražena, što znači da mužjaci nisu “ženstveni”, niti ženke “muškobanjaste”.

Glava

Glava mora biti u skladu i u proporciji s tijelom psa, u lubanjskom dijelu ne smije biti preširoka, dužina od okcipitalne kosti do stopa i od stopa do njuške u odnosu 1:1 (ili 1:0,9; što znači da je gubica nešto kraća od lubanje, ali neznatno!). Lubanja mora biti ravna s blagim lateralnim zaobljenjem. Stop mora biti izražen, ali ne previše markiran ili pak predugačak. Linije lubanje i gubice su blago divergente (svi goniči s jugoistoka Europe imaju linije glave “BLAGO DIVERGENTNE”). Žvakaći mišići i zigomatični lukovi ne smiju biti previše izraženi, jer to remeti skladnost glave. Koža na cijeloj glavi mora biti bez nabora.

Uške

Uške, po dužini ne smiju biti ni previše duge, niti previše kratke, ako se povuku naprijed dosežu obično do unutrašnjeg očnog kuta ili stopa.

Vrh uške mora biti blago zaobljen, a po obliku uške su istokračan trokut. Pod dodirom moraju biti “baršunaste, fine”. Važna je njihova obojenost koja mora biti “mramorasta” tj. ne smiju biti potpuno crne ili smeđe. Potpuno crno ili smeđe uho nije poželjno.

Oči

Oči su ovalnog oblika u subfrontalnom položaju s kutem usađenosti na horizontalu od 10-15°. Oko (šarenica) pigmentirano u skladu s bojom točkaka, što znači kod crno obojenih pasa tamno smeđe boje (koja djeluje kao crna boja), ili svijetlije smeđe boje kod pasa koji imaju smeđu točkavost. Svjetlo oko je greška koju treba prema stupnju izraženosti kažnjavati.

Različita obojenost očiju, pojava “plavog oka” ili samo djelomična razlika u obojenosti šarenice “iskričavost” treba najoštrije penalizirati tj. diskvalificirati.

Očne vjeđe čvrsto su priljubljene uz oko bez opuštenih očnih kapaka, pigmentirane su neprekinutom očnom konturom (boja u skladu s bojom šarenice – psi s crnim točkama pigment crn; psi sa smeđim točkama pigment smeđe boje).

Gubica

Gubica s dobro razvijenim vilicama, posebno paziti da je donja vilica snažna i da ne “nedostaje brade”. Usnice su snažne i priljubljene uz vilicu, nisu opušteno ili “pemesnate” bez izraženog usnog kuta. Poželjno je da su kontinuirano pigmentirane u skladu s bojom točkavosti (vrijedi isto kao kod boje očiju). Njuška je obimna, sa široko otvorenim nosnicama, mora biti potpuno pigmentirana, a po boji u skladu s obojenošću točkaka. Izražena nepigmentiranost se kažnjava. Potpuna nepigmentiranost njuške povlači za sobom diskvalifikaciju.

Zubalo

Zubalo je škarastog zagriža i nikakvi ostali oblici nisu dozvoljeni, kao predgriz, podgriz, obrnute škare, križno zubalo ili slično. Tolerira se klješast zagriz kod starijih pasa bez kažnjavanja. Poželjno je, kako se traži standardom, kompletno zubalo (42 zuba). Manjak zubiju, ako se javlja, onda je to najčešće manjak premolara, a manjak ostalih zubiju je praktički vrlo rijedak. Nije dobro ako se javlja manjak 4 premolara za redom s iste strane (od P1- P4) što treba na neki način kazniti. Ako je manjak 7 i više premolara on za sobom povlači

diskvalifikaciju! Isto tako treba navesti da manjak samo jednog bilo kojeg zuba : sjekutića, očnjaka ili kutnjaka (s izuzetkom M3) za sobom povlači diskvalifikaciju.

Vrat

Mora biti snažan, dovoljno dug, bez viška kože na grlištu ili donjem dijelu vrata (bez fanona) čije prisustvo treba kažnjavati.

Tijelo

Kao što je već navedeno, tijelo je pravokutnog oblika čija dužina u odnosu na visinu grebena iznosi 10:9 (tijelo je duže oko 8-10 % od visine grebena). Linija leđa treba biti u blagom padu od grebena prema sapi. Nije poželjna sedlasta ili šaranasta linija leđa. Na leđima se zna javiti blagi "dip" koji ne smije biti izražen kao kod slugija, već može biti izrazito blag. To predstavlja tipičnost koja se javlja kod svih goniča sredozemnog područja i treba se smatrati tipičnošću za pasminu.

Slabine moraju biti kratke i mišićave, a sapi mišićave inklinirane pod kutem od 30°. Grudi ne smiju biti bačvaste. Dubina grudiju mora biti do visine lakta. Razdaljina od tla do lakta jednaka je razdaljini od lakta do grebena, tj. omjer je 1:1.

Rep

Mora biti usađen u produžetku sapi, po dužini do skočnog zgloba ili nešto duži, ne smije biti predebeo, već u proporciji s tijelom, nošen kao kod svih goniča "sabljasto". Rep zavijeno nošen na leđima treba kažnjavati, dok je zarolano nošen atipičan za ovu pasminu i povlači za sobom diskvalifikaciju.

Prednje noge

Ekstremiteti moraju biti proporcionalni s tijelom, pravilnih kuteva. Rameni kut iznosi oko 115-120°, podlaktica je vertikalna, kosti proporcionalno razvijene, noge ravne. Pri kretnji laktovi ne smiju biti ni izbačeni prema "van" niti uvijani prema "unutra".

Šape pribranih prstiju. Za dalmatinskog psa je tipična "mačja šapa".

Izvršno je ako su nokti pigmentirani, ali nepigmentirane nokte ne treba kažnjavati.

Stražnje noge

Kao i kod prednjih nogu moraju biti u proporciji s tijelom. Mišići na nogama su snažni i razvijeni. Potkoljenica u nagibu na horizontalu pod kutem oko 40°, kut skočnog zgloba oko 130°. Visina skočnog zgloba je oko 1/5 visine grebena. Stav stražnjih nogu ravan, nikako "O" ili "X" stav, koji treba značajno kažnjavati.

Zadnje šape kao i prednje.

Kretanje

Ono mora biti povezano i harmonično, bez trzaja ili "težine". Korak, kas i galop moraju biti dugi i skladni. Treba kažnjavati svaku anomaliju pri kretanju psa.

Dlaka i obojenost

Dlaka mora biti tipična što znači kratka, sjajna, gusta i tvrda po cijelom tijelu. Pojavu duže dlake treba oštro kažnjavati.

Boja psa je bijela s crnim ili smeđim točkama po tijelu. Točke moraju biti što simetričnije raspoređene po tijelu, jasno oivičene bez postepenog prelaska u bijelu osnovnu boju. Po

veliĉini moraju biti što ujednaĉenije, promjera oko 2-3 cm. Toĉke na glavi, repu i udovima su proporcionalno manje od onih po tijelu. Jaĉe izraŹena sitnija Źpricanost po tijelu nije poŹeljna, i treba je kaŹnjavati. Treba paziti da se toĉke meĹusobno ne spajaju i stvaraju izvjesne "veće fleke" koje su nepoŹeljne. Posebno treba paziti na obojenost uŹiju. Ploĉe su diskvalifikacijska greŹka.

Paziti treba da se kod obojenosti uz osnovnu bijelu boju javlja samo ili crna ili smeĹa obojenost toĉaka. Prisustvo treće boje nije dozvoljeno. Toĉke boje limuna ili narandŹaste boje nisu dozvoljene i povlaĉe za sobom diskvalifikaciju.

Boja pigmenta sluzokoŹa, njuŹke i oka u skladu su s obojenoŹu toĉaka (crno ili smeĹe) kao što je ranije navedeno. PoŹeljno je ako se na repu nalazi pokoja toĉka, koja mora biti proporcionalno manja od toĉaka na tijelu.

Visina

Standard propisuje traŹenu visinu. Danas ima dosta pasa (posebno muŹjaka) koji prelaze traŹenu visinu. Ovdje ne treba strogo "robotati centrimetrima", već svakog psa treba sagledati pojedinaĉno te ga u odnosu na karakteristiĉnu tipiĉnost i izvjesne nedostatke ocijeniti. Ono što treba izriĉito traŹiti je tip psa, elegancija i kretanje. Preporuĉuje se tolerancija visine kod muŹjaka i Źenki od + 3 cm, odnosno – 2 cm.

Narav

Dalmatinski psi su vrlo Źivahni, blagi, vjerni, samostalni i vrlo lako odgojivi. Veliki su prijatelji djece. Vole druŹtvo ukućana i uvijek su spremni za igru. Potrebno im je puno kretanja. U ishrani nisu pretjerano izbirljivi. Pojedini primjerci su skloni gojaznosti. Ova pasmina izrazito voli vodu i kupanje.